

Grænser, man ved, hvad der er Maskinvirksomhed, men man ved sandelig ogsaa paa det nøjeste, hvad der er Saandværksvirksomhed. I Byerne er det jo straks lidt vidtløftigere, men der har man i Reglen jo ogsaa et bedre eller i alt Fald mere talrigt Kontorpersonale til Raadighed for Kommunalbestyrelserne, og i Kjøbenhavn er man sandelig ret godt vant til Optællinger af enhver som helst Art. Men ogsaa i saa Henseende vil jo et eventuelt Udvalg kunne bestæftige sig med, hvorvidt der bliver at tage Hensyn til Usikkerheden af at hde Bederlag eller ej. Jeg er rigtignok tilbøjelig til at se saaledes paa dette Spørgsmaal, at man saa meget som muligt bør undgaa at hde Bengevederlag for den Slags Optællinger. Der er jo ved denne Optælling her desuden taget Sigte paa, at den ikke gentages sig ofte; det er jo muligt, at den vil komme igen hvert tredje Aar, men det er da i hvert Fald ikke en aarlig Optælling. Naar det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Bojsen) henviste til Landkommunallovens § 30 som den, der paahyder Sogneraadene Arbejde ved alle Slags Undersøgelser, men, hvis jeg forstod ham ret, ikke tager særlig Sigte paa disse statistiske Optællinger, skal jeg dog bemærke, at Kommunalloven for Købstæderne af 1868 i § 32 er gaaet endnu et Skridt videre, idet det der udtrykkelig er paalagt Kommunalbestyrelserne at optage Tællinger af Folketal, Kvæghold og andre Forhold i Kommunerne. Jeg skal, som sagt, henstille, at der i Udvalget og senere med Udvalget, forhandles om, hvorvidt ogsaa denne Side af Sagen bør tages op, idet jeg dog meget vil advare imod, at man gaar saa vidt som i de store Lande — der jo ogsaa have anvendt meget store Befolknings — og at man antager bestemte Tællere og til disse afgiver store Bengevederlag. — Som sagt, jeg glæder mig over, at Loven i sin Helhed er bleven modtaget med Velvilje, og at der ikke er rejst væsentlige Indvendinger, navnlig ikke mod Grundprincipperne i dette Lille, men i sine Virkninger maatte store Lovforslag.

R. Bojsen: Den højtærede Finansminister misforstod mig, naar han opfattede mig saaledes, at jeg havde udtalt, at Landkommunalloven ikke hjemlede Indhentning af saadanne Oplysninger, hvorom her er Tale. I saa Henseende er Landkommunalloven og Købstadkommunalloven vist ordlydende ens. Efter § 30 i Landkommunalloven er Sogneraadet pligtigt „at fremskaffe og meddele Regeringen de Oplysninger om Folketal, Kvægbestand og andre lignende Forhold i Kom-

munen, som maatte afcestes det gennem Amtsraadet eller paa anden Maade.“ Det er altsaa, om jeg saa maa sige, desværre, et ret omfattende Arbejde, der her ser paalagt Sogneraadet, men det ubeløkker jo ikke, at man kan undlade at benytte en saadan Udgang, som Loven hjemler, i saa stort Omfang, som man ellers mulig kunde ønske, eller i alt Fald at komme ind paa, hvad der vistnok er nødvendigt: at hde Bederlag for den Slags Arbejde. Man maa jo nemlig huske, at naar vi allerede have faaet en Lovadkomst til at hde Sogneraadetsformændene Hjælp til deres Arbejde i kommunal Henseende, synes det at være lidt bagvendt, at der kan hdes Bederlag derfor, men uden utover for Arbejdet, der ligger ganske netop for Kommunalraadene, egentlige Omraade. Den højtærede Minister udtalte dernæst, at man i Kommunerne havde en hel Del Viden om de Ting, som det her gælder om at oplyse, og henviste til, at man jo vidste Bæstet om bygningsskiftspligtige Bygninger og endvidere til, hvad man vidste ifølge Fabrikloven o. s. v. Man ved naturligvis en hel Del Ting, men et er, hvad man ved, og et andet er, hvad man kan indhente Oplysning om ved at henvende sig til de paagældende Autoriteter; men det, som jeg udtalte, var kun dette, at Kommunerne som saadanne ikke have liggende for sig de Rister, som nødvendig maa affattes for at kunne afgive paalidelige Oplysninger. Jeg ser ikke rettere, end at dette vil være nødvendigt, naar man ikke skal faa et ganske forfæret Billede af den hele Tilstand, og da er det, at vi utvivlsomt komme ind paa et ret omfattende Arbejde, som jeg meget indstændig tilraader ikke at paalægge de kommunale Raad, i alt Fald ikke vederlagsfrit. Men efter at den højtærede Finansminister har erklæret sig villig til at forhandle med det eventuelle Udvalg ogsaa om denne Mulighed, er jeg naturligvis for saa vidt tilfredsstillet.

Da ingen flere ønskede at htre sig, sluttedes Forhandlingen.

Lovforslagets Overgang til anden Behandling vedtoges uden Afstemning.

M. Thomsen: Jeg tillader mig at foreslaa Lovforslaget henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer.

Uden Forhandling og Afstemning vedtoges dette Forslag.